I

(Резолюции, препоръки и становища)

РЕЗОЛЮЦИИ

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

577-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, 22.3.2023 Г. – 23.3.2023 Г.

Резолюция на Европейския икономически и социален комитет относно „Обединени за демокрация“

(2023/C 184/01)

Докладчици: **Stefano MALLIA (MT — I гр.)**
Oliver RÖPKE (AT — II гр.)
Séamus BOLAND (IE — III гр.)

Правно основание	Член 50 от Правилника за дейността
Приемане на пленарна сесия	23.3.2023 г.
Пленарна сесия №	577
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	181/0/5

Възстановяването след пандемията, демократичните ценности, гражданското пространство, свободата на медиите, многообразието и либералната демокрация са под натиск от двете страни на границите на ЕС, а с началото на войната на територията на Европа това положение се влошава: по-малко от 50 % от световното население живее в демократична система.

Докато светът продължава да бъде свидетел на жестоката война в Украйна и на опустошителните хуманитарни, социални и икономически последици от нея, ЕИСК отправя призив за укрепване на демокрацията и демократичните ценности.

Извънредната мобилизация на организациите на гражданското общество в ЕС, които предлагат хуманитарна, логистична и медицинска помощ за украинския народ, също показа значението на едно добре свързано, ефикасно и жизнено гражданско общество. Освен в Украйна наблюдаваме и движения по места, които се борят за демокрация в Иран, Беларус и Молдова. Укрепването на тези движения укрепва демокрациите.

Сега е по-важно от всякога да се инвестира в това демокрациите да станат по-устойчиви и по-способни да защитават нашите основни права, да изграждат траен мир и стабилност и в крайна сметка да осигуряват просперитет за всички.

Няма съмнение, че би трябвало да се ангажираме със съвместно обмисляне на нови подходи за укрепване на структурите за демокрация на участието. Силното, независимо и многообразно гражданско общество е по-важно от всякога като ключов елемент за гарантиране на активно гражданство и устойчива демокрация, които могат да гарантират върховенството на закона, основните права, свободата на изразяване и целостта на демократичния ни начин на живот. Демокрацията в ЕС е неразривно и неотменимо свързана с понятията за равенство, справедливост, зачитане на правата на човека и недискриминация, както е посочено в член 2 от ДЕС.

Във времена на сложни промени и предизвикателства съвещателната демокрация/демокрацията на участието може да бъде част от една по-широка картина на необходимата системна промяна. Има много примери, които, ако се прилагат ефективно, могат да дадат възможност на създателите на политики да вземат трудни решения относно най-сложните проблеми на обществената политика и да повишат доверието между гражданите и управлението. Предварителното условие е да се гарантира, че то отчита многообразието от мнения и правото да бъдат изразявани свободно. Демокрацията на участието обаче не е панацея. Демократичните общества са изправени пред широк спектър от предизвикателства, които изискват различни методи на участие. Следователно демократичното управление изисква използването на различни механизми за различни цели, за да се извлече полза от техните силни и слаби страни.

Заедно трябва да се стремим към нов баланс между представителната демокрация, демокрацията на участието и пряката демокрация.

В заключенията на Конференцията за бъдещето на Европа (CoFoE) относно европейската демокрация от 9 май 2022 г., и по-специално в предложения 36 и 39, **се определят целите за увеличаване на участието на гражданите и укрепване на структурите за демокрация на участието и съвещателни действия**. Като се имат предвид резултатите от Конференцията за бъдещето на Европа и важната роля, която Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) вече играе, ЕИСК би искал да очертае различни варианти, които биха могли да осигурят план за институционални реформи, които да служат най-добре на целите на ЕИСК.

В този контекст и като се основава на Дните на гражданското общество през 2023 г. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК):

1. призовава за ефективно прилагане на член 11 от ДЕС, включително **европейска стратегия за гражданското общество** и европейски устав на сдруженията, за да се свържат различните градивни елементи за действително овластяващо и приобщаващо пространство с цел да се поднови ангажимента и да се осъществява структуриран граждански диалог във всички институции на ЕС, включително чрез отправяне на покани към организираното гражданско общество за участие по-специално в Социалните срещи на върха и конференции на високо равнище. За да може секторът на гражданското общество да има по-съдържателен и широк ангажимент, ресурсите също са от значение. За организациите на гражданското общество (ОГО) са необходими по-добри възможности за финансиране и справедливи и прозрачни рамки на политиката, включително трансгранична закрила, за да се изгради капацитет и устойчивост за всички ОГО, включително младежките организации, социалната икономика и доброволческия сектор, както и достъпът до гъвкави и устойчиви ресурси, независимо дали са частни или публични;

2. подчертава необходимостта от засилване на ключовата роля на организираното гражданско общество и социалните партньори в подкрепа на съвещателната демокрация, допълваща представителната демокрация, за да се укрепи допълнително гражданският диалог във всички държави членки и на равнището на ЕС. Силата и мощта на европейските демокрации се основават на стабилно и широкомащабно сътрудничество между ЕС и неговите държави членки, което трябва да спомогне за изграждането на капацитета на организациите на гражданското общество, тъй като независимите ОГО са „пазители на общото благо“, с ключова роля за намирането на устойчиви решения, насърчаването на обществените иновации и изграждането на взаимно доверие в рамките на обществата. ОГО също така помагат за идентифициране на процеси, предоставяне на експертен опит за увеличаване на многообразието на дебатите и улесняване на демокрацията на участието, както е посочено в Договорите;

3. призовава за цялостен и основан на сътрудничество подход към образованието и обучението, за да се посрещнат настоящите предизвикателства. Европейската политика в областта на уменията следва да бъде изготвена съвместно с организациите на гражданското общество и социалните партньори, които имат политически капитал, конкретни познания и разбиране на настоящите потребности и недостатъци; във връзка с това призовава 2025 г. да бъде обявена за Европейска година на доброволците, тъй като този сектор играе ключова роля в развитието на неформални умения;

4. подчертава, че трансверсалните компетентности са истинският гръбнак на демокрацията на участието и съвещателната демокрация: сътрудничество, критично мислене, решаване на проблеми, демократично и колективно управление, разрешаване на конфликти, гражданско образование и медийна грамотност. Тези правомощия са от основно значение за борбата с антидемократичните тенденции, насърчаването на европейските ценности и преодоляването на настоящите социално-икономически и политически различия, като същевременно предоставят възможности за организациите на гражданското общество и социалните партньори да разработват съвместно политиките чрез консултативни средства или средства за участие с цел постигане на отчетност, прозрачност и активно гражданство;

5. е отдаден да помогне за по-нататъшното разработване на инструменти за укрепване на демокрацията на участието и съвещателната демокрация, като например Европейската гражданска инициатива и онлайн обществените консултации на ЕС, които трябва да бъдат напълно достъпни и представяни на широката общественост;

6. подчертава значението на изборите за Европейски парламент през 2024 г. и на решаващата роля на ОГО за насърчаване на участието на гласоподавателите и проевропейските настроения, както и за борбата с въздържането от гласуване и дезинформацията. ЕИСК призовава европейските политически семейства да подчертаят в своите изборни манифести ролята на организациите на гражданското общество за укрепване на демократичния живот;

7. отново заявява готовността си, заедно с организациите на по-широкото гражданско общество и институциите на ЕС, да действа като посредник за обсъждане на европейския проект с гражданите, като в това обсъждане участват не само убедените в европейския проект, и да достигне до тях в своите общности, територии, градове и села. Поради това е изключително важно да се създадат възможности за участие в обществени дебати и да се насърчава култура на участие на всички равнища;

8. Комисията следва да предвиди, в своята организация, лица за контакт, отговарящи за гражданския диалог. Тя следва също така да работи с държавите членки за насърчаване на укрепването на структурите за граждански диалог и за подкрепа на тяхното създаване там, където все още не съществуват, чрез използване на европейските фондове. Тази инициатива ще повиши осведомеността и ще подобри качеството на гражданския диалог, като по този начин ще помогне на Комисията и държавите членки да разберат по-добре ползите, които добре функциониращият граждански диалог може да донесе за изготвянето на политиките. Освен това гражданският диалог ще бъде засилен чрез научни изследвания и дейности по наблюдение, водещи до установяване и споделяне на най-добри практики;

9. подчертава във връзка с това, че участието на младите хора и младежките организации е особено важно за мобилизирането на гласоподавателите, които гласуват за първи път, и младите гласоподаватели. За да се постигне пълна представителност, е необходимо да се подкрепят решения, които дават възможност за широко участие и насърчават равните възможности в това отношение. Необходимо е да се достигне до онези, които са най-отдалечени от центровете за вземане на решения, и да се провеждат дискусии с тях. Изглежда, че е необходимо по-засилено участие на местно равнище;

10. освен това призовава Европейския парламент, Европейския съвет и държавите членки спешно да изменят Акта от 1976 г. за избирането на членове на ЕП, за да изяснят принципите на универсалност, пряко участие и тайно гласуване. Това ще даде възможност за прилагане на стандарти в целия ЕС, като по този начин се гарантира правото на глас на хората с увреждания.

Въз основа на горепосочените препоръки и Конференцията за бъдещето на Европа, ЕИСК:

11. разглежда наскоро подписания протокол за сътрудничество с Европейската комисия (27 октомври 2022 г.) като подновен политически ангажимент за принос към европейската политическа програма и към основната идея, целите [1] и стремежите на Европа, а именно постигането на конкурентоспособен, икономически просперираш, социално приобщаващ и екологично устойчив Европейски съюз, като същевременно се гарантира, че преходът към неутралност по отношение на климата, цифровизацията и демографските промени е социално справедлив и честен, и Европейският зелен пакт и цифровото десетилетие до 2030 г. ще се превърнат в успех за всички европейци. Европейският съюз трябва също така да се ръководи от Европейския стълб на социалните права и Програмата за конкурентоспособност — политическите пътни карти, които гарантират, че никой няма да бъде изоставен;

12. изразява готовност — и сега повече от всякога това е легитимно — да действа като ключов център за участието на гражданите и организираното гражданско общество, включително бъдещите граждански панели. Ролята на такъв център ще бъде да умножи ефекта от провежданите понастоящем консултации с гражданите, организирани от Европейската комисия и други институции, както и да събира систематично обратна информация от европейското организирано гражданско общество по всички основни приоритети и политики на европейския политически дневен ред. Това ще спомогне за повишаване на обществеността доверие в проекта и институциите на ЕС, като предостави на гражданите действителна роля в процеса на вземане на публични решения. ЕИСК ще бъде домакин, който ръководи, наблюдава, проектира, организира, провежда и улеснява съвещателните процеси с помощта на външни експерти и представители на организации на гражданското общество. Това предложение се основава по-специално на окончателния доклад на Конференцията за бъдещето на Европа от 9 май 2022 г., в който изрично се призовава „да бъде засилена институционалната роля на ЕИСК и той да бъде оправомощен като посредник и гарант на дейностите, свързани с демокрацията на участието, като например на структурирания диалог с организациите на гражданското общество и гражданските панели“. В този контекст препоръките от становищата по собствена инициатива на ЕИСК и проучвателните становища по искане на Комисията следва да бъдат преразгледани чрез оценки на политиките на ЕС, когато е уместно;

13. счита, че гражданските панели и консултациите с ОГО биха могли да се съсредоточат върху определянето на дневния ред, като например изготвянето на работната програма на Комисията, или биха могли да бъдат свързани с жизнения цикъл на ключовите законодателни приоритети. Приносът на гражданите би могъл да бъде най-полезен в предзаконодателната фаза, за да се обсъждат и отправят препоръки преди определени ключови (законодателни) предложения. За тази цел консултациите с гражданските панели и ОГО биха могли да се провеждат въз основа на годишна пътна карта и график, определени от ЕИСК в сътрудничество с европейските институции. Това би могло да включва конкретни искания от страна на Европейската комисия, Европейския парламент или Съвета на Европейския съюз, от самия ЕИСК по собствена инициатива или по инициатива на неговата партньорска организация — Европейския комитет на регионите;

14. отново заявява, че цикълът на дейност би могъл да започне с речта за състоянието на Съюза и декларацията за намеренията, с оглед на годишната работна програма на Европейската комисия за следващата година. Консултациите биха се провели през първата половина на следващата година;

---

[1] Член 2 и член 3 от Договора за Европейския съюз.

15. като допълнение към инструментите за укрепване на върховенството на закона, ще продължи да предлага на другите институции на ЕС създаването на годишен форум на ЕС за основните права, правата на човека и върховенството на закона. Този форум ще подобри наблюдението, като позволи на лицата, отговорни за вземането на решения в ЕС, да получават ранно предупреждение от организираното гражданско общество и местните организации от всички държави — членки на ЕС, във връзка с пълното и прозрачно прилагане на член 2 от ДЕС. Освен това Комитетът призовава Европейската комисия да включи глава относно гражданското общество в предстоящия преглед на Плана за действие за европейската демокрация. ЕИСК също така ще играе важна роля в наблюдението на процесите на присъединяване на страните кандидатки и ще улесни провеждането на съдържателна дискусия с участващите страни, за да се гарантира зачитането на европейските ценности, включително тези, които засягат националните и етническите малцинства;

16. ще постави началото на Европейска седмица на гражданското общество, за да засили ролята си на Дом на европейското гражданско общество и да разшири обхвата на своите водещи инициативи, като Дните на гражданското общество, Деня на ЕГИ, YEYS и Наградата за гражданското общество. Тази инициатива ще обедини ключови участници в европейските и националните организации на гражданското общество и ще предостави форум за диалог по въпроси, които са от значение за заинтересованите страни от гражданското общество на европейско равнище. ЕИСК ще се стреми да засили дейността по места, за да достигне във възможно най-голяма степен до онези, които имат ограничени възможности да участват в дебатите по европейски въпроси, и да гарантира, че техният глас се взема предвид в процесите на вземане на решения.

Брюксел, 23 март 2023 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Christa SCHWENG